

# דבר תורה מירושלים

שו"ת מתוך השיעור השבועי לבני ישיבת "פאר ציון" בבית רבה של ירושלים המקודשת  
מרח ראש הישיבה הגאון ר' אביגדר הלוי נבנצל שליט"א

ירושלים שבין החומות תובב"א

גליון מס' 20

פרשת כי תשא

העלון נתרם לזכות רחל בת שמחה ודוד מאיר בן פרלט מרים לזרע של קיימא

ת. אין צריך לברך [אפי' אם היה שינוי מקום] כי התורה היא אותה התורה אבל אם החליפו ספר צריך לברך.

ש. האם יש חיוב לדעת י"ג עיקרי אמונה?

ת. צריך לדעת אותם ולהאמין בהם ומי שלא יודע אותם חסר לו ביודשקייט והוא אפיקורס בשוגג [רח"ל].

ש. כתוב (סי רס"ב סעי' א') שצריך לנקות את הבית לשבת, האם צריך לנקות את כל החדרים או רק את החדרים שמשתמשים בהם בשבת?

ת. אם אינו נכנס בהם בשבת ואף אחד לא ישתמש בהם בשבת אין צריך לנקות אותם.

ש. איך כדאי ללמוד נ"ך?

ת. עם רש"י, ואם רוצה ללמוד עוד פי' כדאי שילמד עם רד"ק.

ש. האם יש עניין מיוחד במנהגים השונים שנהגו איך לעשות כנפי יונה בגלגול גלגול התפילין, או שיכול לעשות כרצונו?  
ת. אין זה משנה.

וכתב המ"ב בס"י כ"ח סק"ט דלא יכרך הרצועות על הבתים אלא על התורה, וכתב עוד דיש שנוהגים לכורכם ככנפים ע"ש כנפי יונה והטעם עפ"י הגמ' שבת דף מ"ט שפעם אחת גזרה מלכות רומי הרשעה גזירה על ישראל שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו, והיה אלישע מניחם ויוצא לשוק, ראהו סדור אחד רץ מפניו ורץ אחריו, וכיון שהגיעו אצלו נמלן מראשו ואחון בידו, אמר לו מה זה בידך, אמר לו כנפי יונה, פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה.

ש. בתפילין ש"ר האם צריך שהקשר יהיה מעל הבית או מתחתיו?

ת. הקשר צריך להיות מתחת לבית.

ש. האם גבאי יכול להעלות לתורה בלי לומר את שם העולה אלא רק לסמן לו?

ת. כן.

ובשבוע שעבר הובא בשם רבינו דלכתחילה יאמר שמו ושם אביו

ש. אחד שקנה דירה במיליון ש' ומכר אותה במיליון מאתיים ש', האם צריך לתת מעשרות על ההפרש?

ת. אם הסיבה לעליית המחיר הוא שערך הדירה עלה צריך לתת מעשר, אבל אם הסיבה היא שערך הכסף ירד, אין צריך לתת מעשר.

ש. ואם קנה בכסף דירה אחרת, האם גם צריך לתת מעשר?

ש. כתוב ביהושע (א' ה') "והגית בו יומם ולילה" ואומר רש"י "כל הגיון שבתורה בלב", ובתהילים (ע"א, כ"ד) כתוב "גם לשוני כל היום תהגה צדקתך"?

ת. רש"י אומר כל הגיון שבתורה, וכללי ספר יהושע הם ככללי התורה כמו שהגמ' (נדרים כב:) אומרת "אלמלא הטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד", ובתורה כל לשון הגיון הוא בלב, אבל בשאר הכ"ד ספרים לא תמיד הגיון זה בלב כמש"כ גם (תהילים צ"ב) "עלי הגיון בכינור".

ש. כתוב שם גם שהקב"ה אומר לו "כי עמך ה'" למה לא אומר לו כי אני עמך?

ת. מצינו דברים כאלה בתורה וגם כלפי בשר ודם "ויאמר למך לשניו עדה וצילה שמען קולי נשי למך" וכן בספר שמות (ב"ד, א') "ואל משה

אמר עלה אל ה'", "הז"ל אמנם דרשו את זה [בסנהדרין לה: זהו מטטרוך ששמו בשם רבו עיי"ש] אבל לפי פשוטו ה' אמר לו עלה אלי.

ש. אם בירך רק ברכה

אחת מברכות התורה, האם מותר לו ללמוד?

ת. הרב ז"ל סבר שאין איסור ללמוד לפני ברכות התורה אלא שהלומד צריך לברך לפני ולכן בליל שבועות אחרי שעלה השחר לפני ששמעו ברכות התורה ויש ספק אם הייבים עכ"פ מותר ללמוד אז.

עיי' במנחת שלמה סי' צ"א אות א' וספר הליכות שלמה פי' סעי' ו'

ש. לשי' הגר"א (בס"י מ"ט) דהאיסור של דברים שבכתב א"א רשאי לאומרם ע"פ זה רק להוציא את הרבים יד"ה, האם מותר לומר פסוקים בציבור כשאינו מוציאם יד"ה, כגון בדרשה [דמקורו של הגר"א הוא מהגמ' בתענית כה. "וכי יהיך יכול לקרוא ד"ת ע"פ בציבור" וא"כ אולי אסור בציבור תמיד אפי' אם לא מוציא את הרבים יד"ה?]  
ת. מותר, לשיטתו רק כדי להוציא יד"ה אסור.

וכן משמע בס"י מ"ט במ"ב סק"ג

ש. היה מקרה בבית הכנסת, שהעולה לתורה בירך ברכה ראשונה לפני העלייה לתורה ואז נפל החשמל, ועברו לקרוא במקום אחר, האם צריך לברך שוב פעם?

## דבר תורה מירושלים

ת. כן, כי עכשיו יש לו דירה ששנה יותר.

ש. מי שיש לו דירה ומשכיר אותה, ובכסף שוכר דירה במקום אחר, האם צריך לתת מעשר מכסף השכירות?  
ת. כן, כי עכ"פ זה רווח שלך.

ש. הדר כביסה שאין בו דע"ד, האם חייב במוזוזה?  
ת. נראה לי שהיב.

כיוון שהיו לתשמישתיה, כן הביא הפתחי תשובה יו"ד סי' רפ"ו סק"א, ועיי' כביאור מרן הגר"ח על סמכת מוזה פרשה סדרה סי' י"ד דין בדבריו, ובמוזוזה ביתך שם בשע"צ ס"ק ק"ט ב' דדעת החו"א דאי"צ לחוש לזה עיי"ש, ועיי' בהגהות הגרע"א לשו"ע שם סעי' י"ג.

ש. היה אחד שהיה רגיל לעשות קידוש בבית הכנסת בשבת בבוקר על מוזוזה ובשבת אחת לא עשה קידוש בבית הכנסת ומתוך הרגל התחיל את הסעודה בלא קידוש ובתוך הסעודה בירך הגפן ושתה יין, האם כשנזכר צריך לעשות קידוש דאולי יצא ביין שתה בתוך הסעודה?  
ת. צריך לעשות קידוש שמה ששתה בלא כוונה לא השיב [ואפי' אם המצוות דרבנן יצא אפי' בלא כוונה מ"מ כשפתם אבל יותר דמי למתעסק].

ואפי' אי נימא דכמוצות דרבנן אי"צ כוונה מ"מ דמי להמבואר כפי' תע"ה סעי' ד' דאם אכל מצה בליל פסח ולא ידע שזה מצה או שלא ידע שעכשיו זה פסח דלא יצא, ובבית"ל סי' ס' (הובא בשע"צ שם) הוכיח דזה אפי' למד"א אין מצוות צריכות כוונה.

ש. מי שהגיע מאוחר לתפילה האם עדיף שידלג על פסוקי דזמרא או על ברכות השחר?  
ת. על פסוקי דזמרא.

ש. הנוגע מעל המרפק בשעת הנחת התפילין האם צריך ליטול ידי?

ת. הרב ז"ל סבר דאי"צ ליטול ידיו ודעת החו"א דצריך ליטול ידיו, וכ"ז בשעת הנחת התפילין אבל שלא בשעת ההנחה גם לפי הרב ז"ל צריך ליטול ידיו.

ש. ידוע בשם הגרש"ז דבכל מקום שמשלמים מיסים לעיריית ירושלים קוראים במו"ז בדין מוקפות חומה, האם גם לענין תחומין העיר נחשבת בכל מקום שמשלמים מיסים לעירייה?  
ת. לא, דלענין קריאת מגילה לא שייך לחלק בעיר אחת שאחד יקרא ביד ואחד במו"ז אבל תחומין צריך למדוד מסוף מקום היורין בעיר.

דעת הגרש"ז בזה הובאה בירושלים במועדיה פורים עמי' תל"ה, ועצם הסברא דאין לחלק בתוך העיר מבואר בחו"א סי' קנ"ג סק"א דאם חלק מהעיר פסוק למוקף כל העיר דינה כמוקפין.

ש. אחד שמותר לו לאכול רק לחם מקמח מלא, ובסעודת שבת יש לו גם לחם מקמח מלא וגם מקמח לבן לשאר המשפחה, האם צריך לבצוע על הלחם הלבן?  
ת. בשבילו הלחם מקמח מלא יותר טוב בשביל בריאותו.

כוונת רבינו דעל כן אי"צ להעדיף את הלחם הלבן, ושניהם שוין.

ש. האם מותר ללכת בשבת עם גרביים רטובות?  
ת. מותר, כי מיידי שסוחט המים נספגים בחזרה.

וכן הורה הגרש"א הובא בספר מאור השבת ח"ב מכתב ל"ד אות י"ד.

ש. לפי"ז האם מותר לסחוט ספוג בתוך המים?  
ת. אם אינו מכויין שהספוג יסחט אה"נ דמותר.

עיי' שש"כ פרק י"ד הערה ט' שהתיר הגרש"א סחיפת שיער בתוך המים.

ש. למה נהגו שבחורים לא לובשים מלית?

## גליון מס' 20

ת. המהרי"ל בהלכות נישואין כתב שנתנו בזה רמז שכתוב בספר דברים גדילים תעשה לך וגו' וסמך ליה כי יקח איש אישה וגו'.

ובקידושין כ"ט ב' איתא משתבה ליה רב חסדא לרב הונא כדרב המנא דאדם גדול הוא, א"ל כשיבא לידך הביאהו לידך, כי אתא הויה דלא פרים סודרא, א"ל מאי מעמא לא פריסת סודרא, א"ל דלא נסיבנא, עיי"ש.

ש. משפחה יוצאי גרמניה שמנהג אבותיהם להלביש גם לבחורים מלית, האם יכולים לשנות המנהג כאן בארץ מפני מנהג המקום?  
ת. כך אני נהגתי לשנות מפני מנהג המקום.

ש. האם אפשר להניח בשבת אוכל חם על צלחת שיש בה פירורים של החלה או אם היא רטובה?

ת. על צלחת רטובה אסור ויש לנגבה, אבל אם יש פירורים של חלה אפשר להקל דהוי פסיק רישא דלח"ל בבישול לאחר אפייה.

ש. לשיטת הראשונים שרה"ר אינה אלא אם עוברים בה ס' ריבוא, בכמה זמן צריך שיעברו ס' ריבוא?

ת. יתכן דצריך שיהיו בה בשבת ס' ריבוא [ולפי"ז בשוק שבכל יום יהיו בו ס' ריבוא אבל בשבת אין בו אין נחשב רה"ר], וצריך שהמקום יהיה מיועד לס' ריבוא.

עיי' בשו"ע סי' שפ"ה סעי' ד' דכ' בשו"ע שאין ס' ריבוא עוברים בו בכל יום וכתב המ"ב שם בס"ק כ"ד דאי"צ שיעברו בכל יום רק שיהיו מצויין שם ס' ריבוא, ועיי' שם בבית"ל יקרא דהיינו מקום שעוברים בו במשך שנה ס' ריבוא, וט"מ אמר רבינו דצריך שהמקום יוכל להכיל ס' ריבוא.

עקב ההוצאות הגדולות הכרוכים בהוצאת הגיליון, ובמיוחד בעקבות הגדילה בהפצה בס"ד משבוע לשבוע הורה רבינו שליט"א לפרסם את הצטרפות לבקשה לתרומות עבור הפצת דברי תורת לתרומות הנצחות והקדשות ניתן לפנות בפל' 0556731988

ניתן להשיג את העלון במייל ע"י שליחת בקשה לכתובת [p6731988@gmail.com](mailto:p6731988@gmail.com) כמו"כ ניתן להוריד את העלון באתר דרשו

ניתן להשיג את העלון: **ירושלים**: בין החומות: בכותל המערבי, בכלל "צילו של היכל", בביה"כ הרמב"ן, בית וגן: בבתי"כ: אמשינוב, מנין אברכים, בישיבת נתיבות חכמה. בית ישראל: בבתי"מ ד' דישיבת מיר. גאולה: בביה"כ הר צבי. גבעת מרדכי: בבתי"כ: חניכי הישיבות, משכן שמואל, גב"ש: בביה"כ משכן באב"ד, בישיבת אור שמואל. גוש 80 – עזרת תורה: בבתי"כ: בית ישראל, זכרון זאב, פונוביז'. גילה א': בביה"כ חזון נחום. הגבעה הצרפתית בבתי"כ: גבורת יוסף, חניכי הישיבות. הר נוף: בבתי"כ: אמרי שפר, ויז'ניץ, קהילת בני תורה. מעלות דפנה: בביה"כ בית מרים גיטל. מקור ברוך: בביה"כ ח"י נפש. נווה יעקב: בבתי"כ: קהילות יעקב, הגדול, החדש, חפץ חיים, חניכי הישיבות, קהל חסידים. נווה צבי: בביה"כ הרי פישל. סנהדריה: בבתי"כ: בני הישיבות, ויז'ניץ, סנהדריה, עזרת תורה. פסגת זאב: בביה"כ המרכזי. קרית יובל: בבתי"כ: בני תורה, טילור, פרדס. קרית משה: בבתי"כ: אהל דוד, בית דוד ורבקה. רוממה: בבתי"כ: היכל שמואל, הלכה למשה, שארית יוסף, תורה ותפילה. רמות: בבתי"כ: חניכי הישיבות, משכן שרגא, חניכי תבונה. רמת שלמה: בבתי"כ: המרכזי, חזון איש, בני ברק: בבתי"כ: משכנות יעקב, משכן חיים. בית מאיר: בישיבה"ג. ביתר: בבתי"כ: היכל שמריהו, טוב דעת, במקווה קארל. בית שמש: בבתי"כ: אהבת תורה, בית יצחק, בית תפילה, חניכי הישיבות, מזרח שמש, משאת מרדכי, תורה ותפילה. טלסטון: בבתי"כ: בני הישיבות, חניכי הישיבות, קהילת בני תורה, ישיבת מאורות התורה, בישיבה"ג – שפירא. מעלה עמוס: בביה"כ המרכזי. קרית ספר: בביה"כ שאגת אריה. תל ציון: בבתי"כ: אבי עזרי, בית דוד. המעוניינים להגדיל תורה ולהאדירה בהפצת הגיליון ניתן לפנות למערכת.